

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

30.3.2017 Kari Koponen, ylitarkastaja

Yleisötapahtumat

#kuluttajaturvallisuus

#yleisöturvallisuus

#katsomoturvallisuus

#tapahtumaturvallisuus

#moottoriurheilu

#palveluturvallisuus

tukes

Kesä 2016 lukuina*

5 onnettomuustapausta

- Näissä noin 30 henkilöä loukkaantunut eri tavoin
- 5 henkilöä viety jatkohoitoon

Tarkemmin selvitelty 5 tapausta

- Äänentoisto trussi kaatui kovassa tuulessa
- Kiihdytysajo ”pitkäksi”
- Syöksyvirtaus kaatoi teltoja
- Pomppulinna mereen
- Festivaali, ihminen veden varaan (hukkuminen)

*Koskien yleisötilaisuuksia, tapahtumia ja moottoriurheilua

Tukes onnettomuustutkintamateriaali / FPDA
Kouvola Venetsia Drifting

tuke

**Vaarallinen
kuluttajapalvelu**

Perusteet kuluttajapalvelun vaarallisuuden arvioinnille

Kuluttajapalvelun vaarallisuutta arvioitaessa kiinnitetään eurooppalaisten yhdenmukaistettujen standardien lisäksi huomiota:

- 1) kansainväliset tai kansalliset standardit;
- 2) Euroopan komission suositukset, jotka sisältävät tuoteturvallisuuden arviointia koskevia ohjeita;
- 3) valvontaviranomaisten ohjeet ja suositukset;
- 4) tuoteturvallisuutta koskevat käytäntösäännöt;
- 5) nykyinen tieto ja tekniikka.

KuTuL 11 §

! Vaikka kuluttajapalvelu on edellä todettujen vaatimustenmukaisuuden arvioinnissa käytettävien perusteiden mukainen, valvontaviranomainen voi käyttää hallinnollisia pakkokeinoja, jos osoittautuu, että tavara tai palvelu on tästä huolimatta terveydelle tai omaisuudelle vaarallinen.

Vaarallinen kuluttajapalvelu

Vaarallisena pidetään kuluttajapalvelua, joka suorittamistapaansa liittyvän vian tai puutteellisuuden tai palvelussa käytettävän **tavaran** rakenteessa tai koostumuksessa olevan vian tai puutteellisuuden taikka palvelusta annettujen totuudenvastaisten, harhaanjohtavien tai puutteellisten **tietojen** vuoksi voi aiheuttaa vamman, myrkytyksen, sairauden tai muun vaaran **terveydelle** tai samoista syistä vahingoittaa **omaisuutta**.

KuTuL 10 §

TAPAHTUMATURVALLISUUSYMPÄRISTÖ

3ventS

SMS

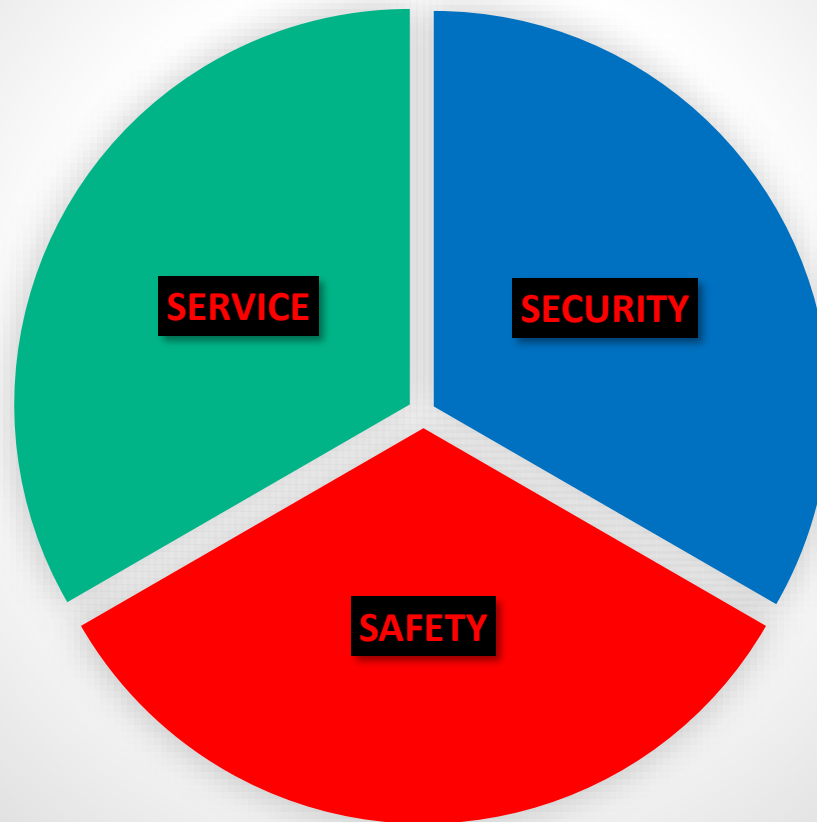
SafetyManagement-System

Turvallisuuden-hallintajärjestelmä

Turvallisuusjohtaminen

Palvelumuotoilu

Suojausmenettelyt ja hallintakeinot!

3S:ää

Rajapinnat ovat osin päällekkäisiä.

Rajapinnat riippuvat eri viranomaisten tulkinnasta ja resursseista. Vaihtelu on suurta.

Kokonaisuutta ei ole ymmärretty toimintakentässä toimijoidenkaan osalta.

POLIISITOIMI

- Järjestys
- Turvallisuus
- Oikeudet
- Järjestyslaki
- Kokoontumislaki
- Poliisilaki
- Turvallisuus-suunnitelma
- Ilmoitus yleisötilaisuudesta
  - 5 vuorokautta
- Operatiivinen toimi
- Lupahallinto
- Rikostutkinta
- Onnettomuustutkinta

*myös muita rooleja

Pelastuslaitosten
kumppanuusverkosto

PELASTUSTOIMI

- Henkilöturvallisuus
- Paloturvallisuus
- Pelastustoiminta
- Ensihoito
- Pelastuslaki
- Pelastussuunnitelma
  - 14 vuorokautta
- Operatiivinen toimi
- Ensihoito (SOTE)
- Onnettomuuksien ehkäisy
- Tarkastustoiminta

KULUTTAJATURVALLISUUS **tukes**

- Ihminen (kuluttaja)
- Omaisuus
- Vaara näille palvelussa
- Kuluttaja-turvallisuuslaki
- Turvallisuusasiakirja
  - Ennen aloittamista
- Opastus, ennaltaehkäisy
- Tarkastustoiminta
- Asiakirjavalvonta
- Onnettomuustutkinta
- Toiminta toissijaisesti muiden viranomaisten rinnalla

*myös muita rooleja

FINAVIA

tukes

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

11.4.2017 Kari Koponen, ylitarkastaja ©

Järjestäjän roadmap turvallisuuteen

- Turvallisuussuunnitelma
  - Järjestys ja turvallisuus, sekä rikokset ja onnettomuudet → POLIISI (5 vrk → päätös tai määräys)
- Pelastussuunnitelma
  - Tilat ja toiminta → PELASTUSLAITOS (14 vrk → vain arviointi ei hyväksyntää)
- Turvallisuusasiakirja
  - Palveluiden huomioiminen → TUKES (→ ei määräaikaa, vain jälkikäteen jos onnettomuuksia → ei hyväksyntää)
  - Onnettomuuskirjanpito ja ilmoittaminen TUKES jos turmia tai läheltä piti tilanteita
- Vastuuvakuutus (talkoovakuutus)
- Maanomistajan luvat
  - Maankäytölle, sisältää vesistöt
  - Tulen teolle
- Ilmailu
  - Ilmatilan käyttö → TRAFI
  - Miehitettömät lentolaitteet → POLIISI
- Vesistöt
  - Uiminen, veneily, rantautuminen

Järjestäjän roadmap turvallisuuteen

- Ympäristö
  - Melu
  - öljy
- Terveys ja hygienia
  - Vessat (sukupuolille, lapsille ja rullatuolit, määrä) → VALVIRA
- Elintarvike
- Kameravalvonta
- Alkoholi
  - Anniskelu → VALVIRA
  - Tarjoilu juhlatilaisuudessa → POLIISI
- Sähkötyöt
- Rakentaminen
  - RAKENNUSVALVONTA

Järjestäjän roadmap turvallisuuteen

- Tehosteiden käyttö
- Kemikaalit
  - Esim. nestekaasu yli 200 kg – OVA / VAK aineet
- Äänentoisto
  - Melua ja tärinää aiheuttava tilapäinen toiminta
  - Kunnan/kaupungin ympäristöterveys
  - Terveys → VALVIRA
- Tekijänoikeus
  - Esiintyminen
  - Videokuva, valokuva
  - Painettumateriaali
  - Musiikki

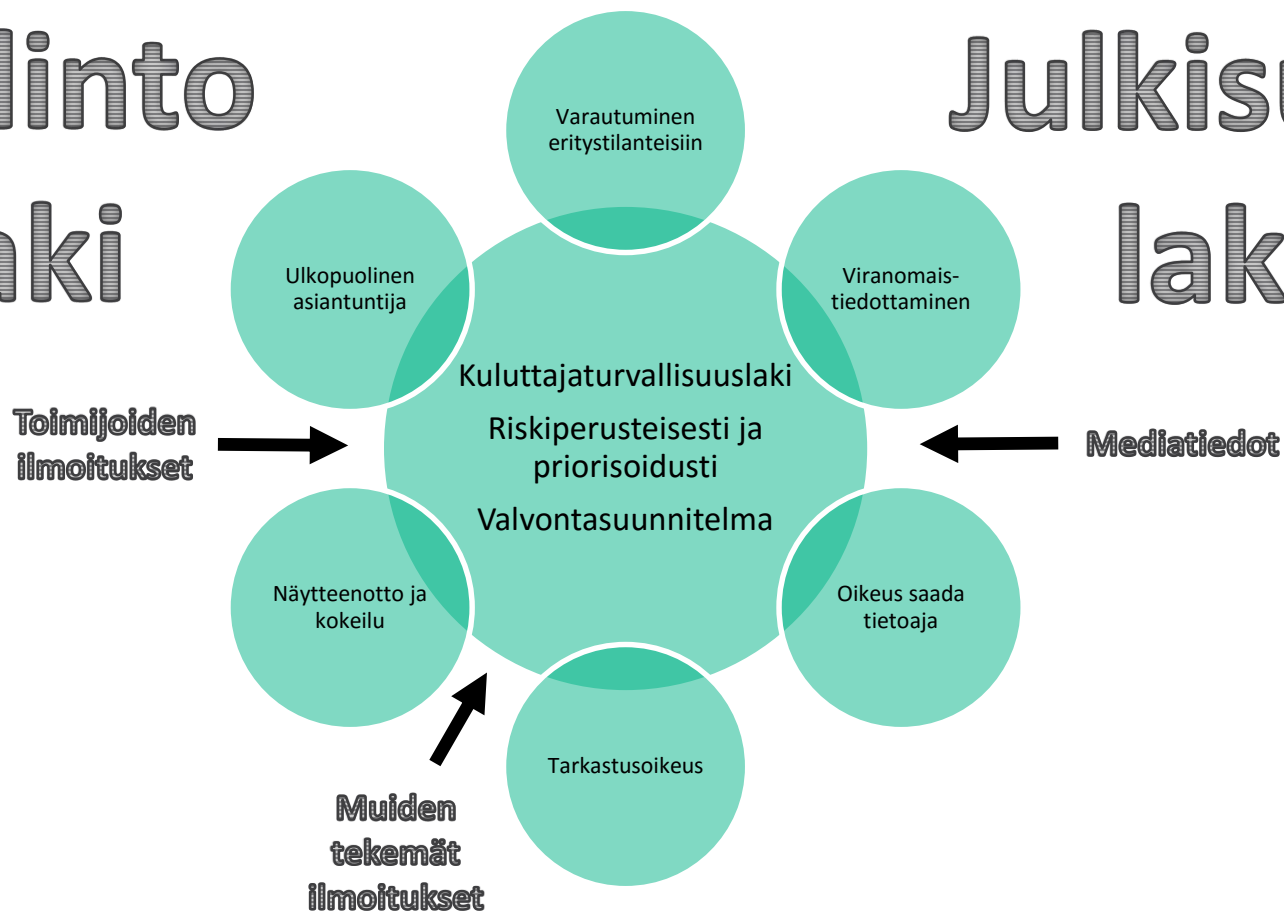
Järjestäjän roadmap turvallisuuteen

- Liikenne ja liikkuminen
- Eläimet
- Säilössä pito
- Tilapäinen majoittuminen
- Bingo
- Arpajaiset
- Omaisuuden suoja
- Sivullisten oikeudet ja turvaaminen
  - Yksityisyys
  - Kotirauha
  - Vaikutuspiiri

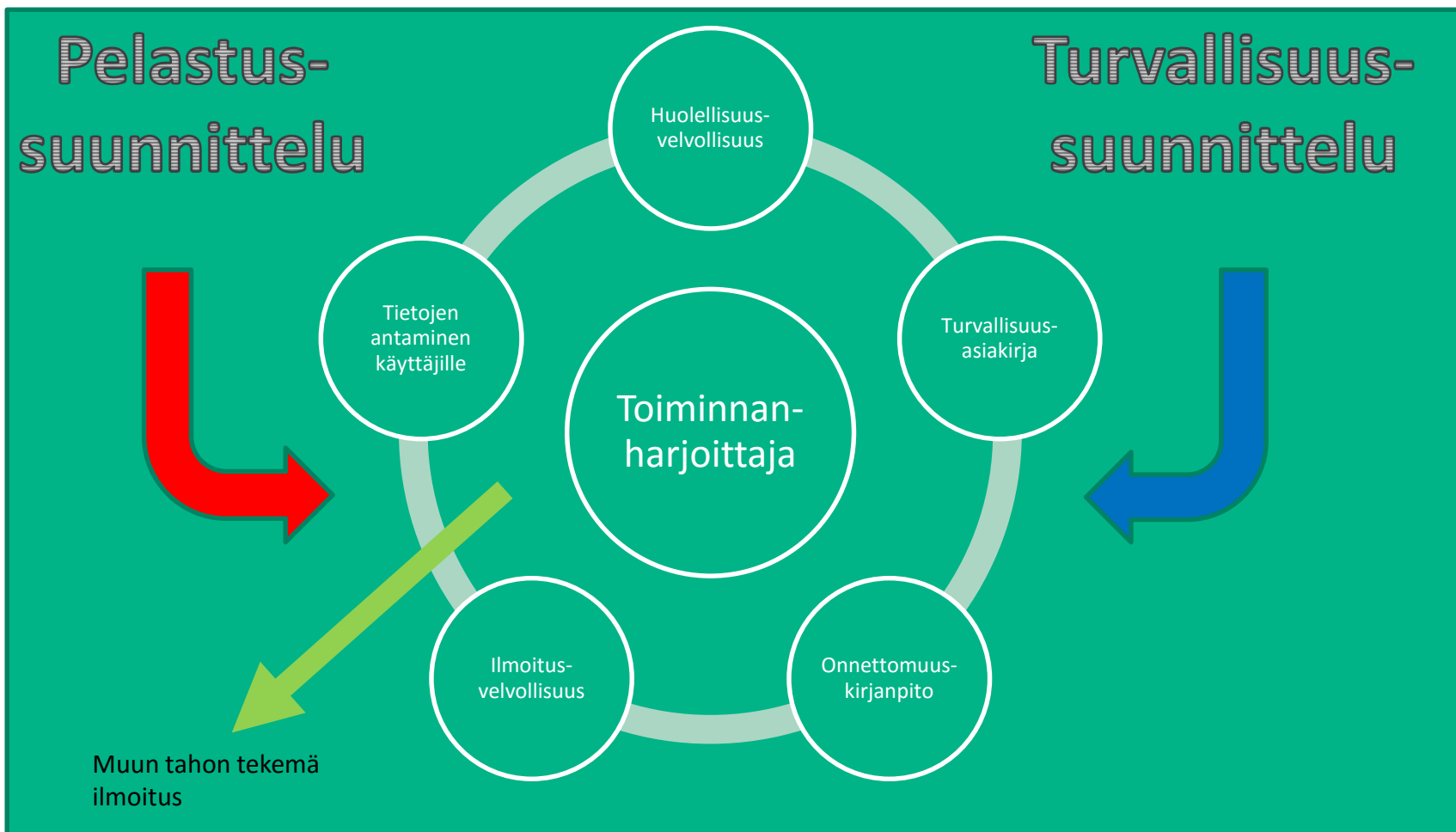
KuTuL valvontatoiminta ja läpinäkyvyys

Hallinto
laki

Julkisuus
laki

Toiminnanharjoittajan kokonaisuus

Huolellisuusvelvollisuus

Toiminnanharjoittajan on *olosuhteiden* vaatiman *huolellisuuden* ja *ammattitaidon* edellyttämällä tavalla *varmistauduttava* siitä,

että kulutustavarasta tai kuluttajapalvelusta *ei aiheudu vaaraa kenenkään terveydelle tai omaisuudelle*.

Toiminnanharjoittajalla on *oltava riittävät ja oikeat tiedot* kulutustavarasta ja kuluttajapalvelusta, ja hänen on *arvioitava niihin liittyvät riskit*.

Olosuhteiden kolmijako

1. Tunne toiminta, paikka ja olosuhteet
2. Tiedä käytettävät rakenteet ja näiden edellytykset
3. Valvo olosuhteita

= Ryhdyttävä toimiin tarvittaessa

Mikä voi olla olosuhde josta vaaraa

- Liikaa ihmisiä jollain alalla (ahtaus)
- Paniikki
- Yleisöpaine
- Maaperän liikkuminen (sortuma, vajoama, kuluminen)
- Lumivyöry
- Tuuli
- Lumi ja sade, jää, sulaminen
- Ylikuorma rakenteessa tai laitteessa
- Tulva

Toiminta tarvittaessa

- rakenteiden valmistajien tai pystyttäjien antamat ohjeet
- On oltava valmiit ja suunnitellut toimintamallit raja-arvojen ylittymiselle
  - Annettava yleisölle riittävästi tietoa vaaran välttämiseksi...
- Ryhdyttävä toimiin raja-arvojen ylittyessä
  - Mieluiten jo ennakoiden ja valmistellen edellytyksiä
  - Voidaanko parantaa raja-arvoja omilla toimilla pikaisesti
- **Show stopper** kun edellytykset ylittyvät tai kun ei ole tietoa ja varmuutta asiasta
  - Vaarallista palvelua ei saa pitää tarjolla...
  - On oltava oikeat ja riittävät tiedot...

Pakkokeinot ja seuraukset

Korjaus- ja oikaisumääräys

Väliaikainen kieltö

Kieltö

Toiminnan keskeyttäminen

Toimenpiteen teettäminen

Hävittämismääräys

Uhkasakko sekä teettämisen- ja keskeyttämisuhka

Kuluttajaturvallisuusrikkomus

Terveysrikos

Mitä tehdä kun...

Oikeasti vakava tapaus

- > soita tai laita viestiä HETI kun mahdollista

Muut tapaukset tulee ilmoittaa myös välittömästi

-> valmis ilmoituspohja tukesin sivulla

Median ehtiminen väliin on merkittävää, ellei viranomaisella ole tietoa on median tulkinta lyhyt ja yksinkertainen.

Kylpylässä hukkunut yritti sukellusennätystä

Powerparkin monsteriauto-
onnettomuudessa seitsemän
loukkaantunutta

16-vuotias hukkui uimahallissa
laskettelurinteessa

tuke

Kokonaisturvallisuus

- toimitusketju
- palveluketju
- alihankinta

Alihankkijoiden käyttäminen kuluttajapalveluissa

- KuTuL ei ota kantaa vastuun jakautumiseen eri tahojen kesken
  - Kuluttajalle tarjottavan palvelun tuottamiseen voi osallistua useampi taho: esimerkiksi tapahtumajärjestäjällä vastuu myös kokonaisturvallisuudesta eli ettei muiden palvelut aiheuta vaaraa.
- **Kaikki toiminnanharjoittajat ovat osaltaan vastuussa palvelun turvallisuudesta**
- Kuluttajaturvallisuusvalvonta kohdistetaan ketjun eri osiin sen mukaisesti, miten mahdolliset vaaratekijät saadaan tehokkaimmin tai tarkoituksenmukaisimmin poistettua
  - Voidaan puuttua joko palvelun kuluttajalle myyvään välittäjään (kuten tapahtumajärjestäjään) tai yksittäisen toiminnon toteuttajaan (alihankkijaan kuten benji-hyppy)

Alihankkijoiden käyttäminen kuluttajapalveluissa

- Elinkeinonharjoittajalla, jolta kuluttaja hankkii palvelun (esim. tapahtumajärjestäjä, joka tarjoaa palvelun kuluttajalle), on yleensä mahdollisuus varmistua **koko** palvelutuotteen turvallisuudesta
  - Tämän tahon tulee myös huolehtia mm. siitä, että kaikessa toiminnassa ja kaikissa ketjun osissa on huolehdittu asianmukaisesta turvallisuussuunnittelusta.
  - Esim. alihankkijoita käyttäessään hänen tulee olla huolellinen ja käyttää vain sellaisia alihankkijoita, jotka täyttävät KuTuL:n heille asettamat velvoitteet.
- Kunkin osapalvelun suorittaja on paras osaaja omalla sektorillaan ja hänen tulee huolehtia kuluttajaturvallisuudesta lain edellyttämällä tavalla ja parhaansa mukaan

tuke

Lopuksi

Tukes etsii syitä – ei syyllisiä

- Tapausten selvitystä ja onnettomuustutkinta
  - Ilmoitukset kuluttajilta
  - Onnettomuus = ilmoitukset toiminnanharjoittajilta
- **Vastuu on aina toiminnanharjoittajalla**
- Tukes ei ota kantaa korvausasioihin tai syyllisyyteen
  - Tiedot muiden viranomaisten käytössä
- Tukes ei anna lupia eikä hyväksy palveluita, edes pyynnöstä
- Tukes opasta ja neuvoa tarvittaessa sekä kehittää toimintaa vaaroja poistamalla
- Oppiminen ja kehittyminen
- Hyvien käytänteiden luominen!
- Tukes-ohjeet (viranomaisen ohjeistus vähimmäistasosta)

Asiakkaat tapahtumissa

Aktiivinen osallistuminen

- Osallistuja vaikuttaa ja/tai osallistuu suoritukseen
- Kilpailut, mm. urheilu (ei ammattimainen)
- Sallitaan osallistujien toiminta eräissä tilanteissa

Passiivinen osallistuminen

- Osallistuja seuraa tapahtumia
- Kulkeminen alueella vaikuttamatta ohjelmaan tai toimiin

Vaikutuspiirissä olevat tahot

- Sivulliset ja ohikulkijat

Uutiskirje kuluttajapalveluiden turvallisuudesta

Tilaa osoitteesta: <http://tukes.mailpv.net/>

Jos luet viestin mieluummin selaimella, klikkaa [tästä](#)

2/2016 Ajankohtaista kuluttajapalveluiden turvallisuudesta marraskuu 2016
Läs på svenska

Tämä on vuoden toinen Tukesin uutiskirje kuluttajapalveluiden turvallisuudesta. Voit jakaa tätä uutiskirjetä sähköpostilla eteenpäin. Mikäli et itse vielä ole uutiskirjeen tilaaja, voit liittyä postituslistalle kirjeen lopussa olevan linkin kautta.

Viimeaikaisia valvontateemoja

Tukesin Kuluttajapalvelut-ryhmä aloitti toimintansa 1.5.2016, ja rekrytoinnit ovat osittain vielä kesken. Ensimmäisen kesäkauden aikana ryhmä on käsitellyt esimerkiksi seuraavia aiheita:

- Uimahalleissa, kylpyöissä ja uimarannoilla on tarkasteltu erityisesti uinninvalvonnan riittävyyttä sekä kelluvien tempuratojen turvallisuutta.
- Kauneushoitopalveluissa on muistutettu palveluntarjoajia palvelussa käytettyjen aineiden asiakasturvallisesta käsittelystä ja käytöstä sekä palvelua koskevien tietojen ja jälkihoito-ohjeiden antamisesta asiakkaille.
- Huvipuistojen ja erilaisten seikkailu-, teema- ja puuhapuistojen kenttätarkastuksilla on kiinnitetty huomiota erityisesti turvallisuusjohtamisen kokonaisuuteen.
- Pomppulinnojen, trampoliinien ja leikkikenttävälineiden osalta päähuomio on ollut teknisessä turvallisuudessa.
- Kesän 2016 yleisötapahtumissa tapahtui 5 onnettomuustapausta, jotka Tukes käsitteli. Tukes kerää tietoa ja pyrkii oppimaan onnettomuuksista, sekä pyrkii yhdessä alan toimijoiden kanssa ennaltaehkäisemään vastaavien tapahtumien toistumista.

Opi onnettomuuksista – viisastu vaaratilanteista

Tukes kokosi kesän 2016 aikana yhteen [kuluttajapalveluiden onnettomuustilastoja](#). Kokonaiskuvan muodostaminen osoittautui kuitenkin erittäin vaikeaksi. Muutamilla lajiiltoilla ja yhdistyksillä on hyvä käsitys oman lajinsa tapaturmista, ks. esim. [Suomen kiipeilyliiton tapahtumaraportointi](#) tai [SUH:n hukkumistilastot](#). Mikään taho ei ole kuitenkaan tähän mennessä kerännyt kaikkia kuluttajapalveluiden onnettomuustietoja yhteen.

Tiedotteiden tilaaminen

Tilaa osoitteesta:

<http://tukes.fi/fi/Ajankohtaista/Tiedotteiden-ja-Tukes-ohjeiden-tilaus/>

The screenshot shows the Tukes website interface. At the top left is the 'tukes' logo. To the right are social media icons for Facebook, Twitter, and YouTube, with the text 'Tekstikoko'. Further right are links for 'Sivukartta Usein kysyttyä' and 'Tekstiversio'. A search bar contains the text 'Hae Tukesin verkkopalvelusta' and a 'Hae' button, with 'Hakuohjeet' to its right. Below this is a navigation menu with tabs: 'Toimialat', 'Kuluttajille', 'Rekisterit', 'Ajankohtaista' (highlighted), 'Tietopalvelut', 'Tietoa meistä', 'Yhteystiedot', and 'FINAS'. On the left side, under 'Ajankohtaista', there is a list of links: 'Tiedotteet', 'Verkkolehti', 'Utiskirjeet', 'Rekisteröidy', and 'Avoimet työpaikat'. The main content area displays a breadcrumb trail: 'Etusivu > Ajankohtaista > Tiedotteet > Kuluttajapalvelut > Tapahtumajärjestäjä: muista vastuusi turvallisuudesta! >'. The article title is 'Tapahtumajärjestäjä: muista vastuusi turvallisuudesta!' in large teal text. Below the title is the date '28.2.2017 Ammattilaistiedote'. The article text reads: 'Suurissa yleisötapahtumissa on aina turvallisuusriskejä, joihin on ennalta varauduttava, jotta onnettomuuksilta vältyttäisiin. Vastuu tapahtuman turvallisuudesta on aina tapahtumajärjestäjällä, jonka on myös huolehdittava siitä, että kaikkien tapahtumaan osallistuvien palveluntarjoajien turvallisuusasiat ovat kunnossa.' Below the text is a sub-heading 'Millaisia riskejä yleisötapahtumiin liittyy?' and the start of a paragraph: 'Turvallisuusriskit voivat liittyä esimerkiksi ihmismassan liikkumiseen alueella, rakenteiden kestävyYTEEN, liikennejärjestelyihin tai vaikkapa vesistön läheisyyteen,'.

Kiitos – osa 1.

Jos kiinnostusta ja ehditään niin vielä kuvia jatkoon tapauksista joita tutkittu tai tarkastettu.

JRKE

Kesä 2016 kuvina

Helsinki - Kaisaniemi

Helsinki - Kaisaniemi

Joensuu

Poliisi / VP Kosonen

Joensuu

Pohjois-Karjalan pelastuslaitos

Joensuu

Joensuu

Joensuu

Pohjois-Karjalan pelastuslaitos

Joensuu

Pohjois-Karjalan pelastuslaitos